

РОБОКАЛИПСИС

ЛАНИЪА УИЛСЪН

РОМАН

Превел от английски

БОГДАН РУСЕВ

ОБСИДИАН

СОФИЯ

На Ана

Инструктаж

... станахме по-добри, след като се сражавахме в тази война.

Кормак Уолъс, по прякор „Умника“

Двайсет минути след края на войната аз гледам как ампуторите се изливат от една замръзнала яма като някакви мравки от ада и се моля да си остана с естествените си крака поне още един ден.

Отделните роботи, големи колкото орехи, се сливат в обща кошмарна маса от крака и антени, докато се катерят един върху друг и образуват едно зловещо смъртоносно цяло.

Пръстите ми са изтръпнали, докато бутам визьора си върху очите и се приготвям да свърша някоя и друга работа с моя малък приятел Роб.

Утрото е необяснимо тихо. Чува се само как вятърът въздиша между голите клони на дърветата и как сто хиляди експлозивни механични шестопода дрезгаво шепнат в търсене на човешки жертви. Високо горе се разнасят крясъците на снежни гъски, които летят над ледения пейзаж на Аляска.

Войната свърши. Сега ще видим какво ще намерим.

От мястото, където съм застанал, на десет метра от ямата, смъртоносните машини изглеждат почти красиви в светлината на утрото – като бонбони, пръснати по вечно замръзналата земя.

Присвивам очи срещу слънчевите лъчи, а дъхът от устата ми се кълби на бледи облаци. Свалям старата си очукана огнехвъргачка от рамото. Протягам палец в ръкавицата и натискам бутона за запалване.

Искра.

Огнехвъргачката не иска да запали.

Трябва да загрее, така да се каже. Но те се приближават. Нищо страшно. Правил съм го десетки пъти. Номерът е да останеш спокоен и методичен, точно като тях. След първите няколко години сигурно съм прихванал нещо от Роб.

Искра.

Вече виждам отделните ампутатори. Плетеница от бодливи крака, които стърчат от раздвоено тяло. От опит знам, че двете половини на черупката съдържат различни течности. Допирът и топлината на човешката кожа задействат реакцията. Течностите се смесват. Бум! Някой се сдобива с чисто нов ампутиран крайник.

Искра.

Те не знаят, че съм тук. Но разузнавачите се разпръскват в полупроизволна схема, базирана на проучванията на Големия Роб върху поведението на мравките, когато търсят храна. Роботите вече са научили достатъчно за нас и за природата.

Не остава много време.

Искра.

Започвам бавно да се изтеглям.

– Хайде бе, копеле – промърморвам.

Искра.

Грешка: защо проговорих? Топлината от дъха ми е като фар за тях. Ужасяващият прилив се люшва към мен, безшумно и бързо.

Искра.

Един от водещите ампутатори се покатерва на ботуша ми. Сега трябва да внимавам. Не бива да реагирам. Ако гръмне, ще остана без един крак – в най-добрия случай.

Изобщо не биваше да идвам тук сам.

Искра.

Приливът вече е стигнал до краката ми. Усещам как водачът дърпа замръзналия протектор на прасеца ми, докато се катери по мен като по планина. Металните му антени почукват все по-нагоре, като търсят издайническата топлина на човешка плът.

Искра.

О, боже. Хайде бе, хайде бе, хайде бе.

Искра.

На нивото на кръста ми ще има температурна разлика на мястото, където е сглобката на бронята. Експлозия на нивото на кръста на брониран човек не означава смъртна присъда, но и не предвещава нищо добро за топките ми.

Искра. Пламък!

Огън. От огнехвъргачката бликва река от пламъци. Жегата ме удря в лицето и изпарява потта от бузите ми. Периферното ми зрение се свива. Виждам само контролираните огнени струи, които изстрелвам над тундрата. Смъртоносната река се покрива с лепкаво горящо желе. Ампутаторите цвърчат и се разтапят с хиляди. Чувам хор от пронизителни писъци, когато охладеният въздух, затворен в черупките им, изсвистява навън.

Няма експлозии, само по някой проблясък от време на време. Жегата кипва течностите в черупките им, преди да успеят да се взривят. Най-лошото е, че на тях дори не им пука. Толкова са ограничени, че дори не разбират какво става с тях.

Жегата им харесва.

Започвам да дишам отново, когато водачът скача от бедното ми и запълзва към пламъците. Изпитвам силен импулс да стъпча малкото копеленце, но съм виждал как летят ботуши. В началото на Новата световна война глухите експлозии на ампутаторите и обърканите, неравни писъци, които следваха веднага след тях, се чуваха толкова често, колкото и изстрелите.

Всички войници казват, че Роб обича купона. А когато е в настроение, става адски добър партньор за танци.

И последните ампутатори предприемат самоубийствено отстъпление към димящата купчина цвърчащи трупове на другарите им.

Изравям радиото си.

– Умника до базата. Шахта пет-единайсет... капан.

Малката кутийка ми отговаря пискливо с италиански акцент:

– Разбрано, Умник. Тук Лео. Върни се. Докарай си задника до шахта *чинкуе-додичи*. Мамка му! Тук имаме нещо сериозно, шефе.

Ледената земя захрущява под стъпките ми, когато потеглям към шахта 5-12, за да проверя лично колко е сериозно това нещо.

Леонардо е голямо момче и изглежда още по-едър заради грамадния екзоскелет за долните крайници, с който се сдобил в една станция на службата за планинско спасяване, докато прекосявахме южната част на Юкон. Белият кръст на медицинското лого на екзоскелета е боядисан със спрей, черен като смъртта. На кръста му е закачено въжето на подежник. Той отстъпва крачка по крачка, а моторите вият, докато изтегля нещо голямо и черно от ямата.

Лео изръмжава изпод рошавата си къдрава черна коса:

– Човече, това нещо е *молто гранде*.

Чера, моят специалист, насочва един дълбокомер към ямата и ме информира, че шахтата е дълбока точно 128 метра. После мъдро се отдръпва назад. На бузата ѝ има хлътнал белег от някой път, когато не е била толкова внимателна. Не знаем какво ще излезе отвътре.

Мисля си, че това е смешно. При хората всичко се брои по десет. Броим на пръстите на ръцете и краката си. Все едно сме някакви маймуни. Но и машините броят на хардуера си точно като нас. При тях пък всичко е двоично. Всички числа са две на някаква степен.

Подежникът се показва от ямата като паяк, уловил муха. Дългите му жилави пипала стискат черно кубче, голя-

мо колкото баскетболна топка. Кубчето сигурно е плътно като олово, но подежникът е адски силен. Обикновено ги използваме, за да издърпаме някой войник, който е паднал от високо или в шахта, но с тях може да се хване всичко – от петкилограмово бебе до възрастен мъж с пълен екзоскелет. Ако не внимаваш, можеш така да се хванеш, че да си строшиш ребрата.

Лео натиска бутона за освобождаване и кубчето се стоварва в снега. Отрядът поглежда към мен. Аз трябва да взема решение.

Усещам, че това е нещо важно. Няма как иначе. Наоколо има сума ти примамки, а тази шахта е съвсем близо до мястото, където свърши войната. Намираме се само на 100 метра от там, където Големият Роб, който се наричаше „Архос“, оказа последната си съпротива. Каква утешителна награда може да се крие тук? Какво съкровище е заровено под тези замръзнали полета, където човечеството жертва всичко?

Клякам до него. Виждам сума ти черно нищо. Няма нито бутони, нито дръжки. Нищо. Само няколко драскотини по повърхността от пипалата на подежника.

Мисля си, че нещото не изглежда много кораво.

Има едно просто правило: колкото по-деликатен е един Роб, толкова е по-умен.

Затова си мисля, че това нещо сигурно има мозък. А ако има мозък, ще иска да живее. Така че се навеждам съвсем близо до него и прошепвам:

– Ей, говори или ще умреш.

Свалям огнехвъргачката от рамото си – съвсем бавно, така че кубчето да ме види. Ако изобщо може да вижда. Натискам бутона за запалване с палец. За да ме чуе. Ако изобщо може да чува.

Искра.

Кубчето си седи на замръзналата земя, черен непроницаем обсидиан.

Искра.

Прилича на вулканична скала, идеално изваяна с из-

възземни инструменти. Като някакъв артефакт, заровен тук за вечни времена, още преди да дойдат хората или машините.

Искра.

Под повърхността на кубчето проблясва слаба светлина. Поглеждам към Чера. Тя свива рамене. Може да е от слънцето, а може и да не е.

Искра.

Спирам. Земята блести. Ледът около кубчето се топи. То мисли, опитва се да вземе решение. Системите му загряват, докато кубчето разсъждава за собствената си смърт.

– Аха – казвам тихо аз. – Помисли малко, Роб.

Искра. Пламък.

На върха на огнехвъргачката избухва огън. Чувам как Лео се изкикотва зад мен. Той обича да гледа как умират по-умните. Твърди, че това му дава по-голямо удовлетворение. Няма нищо достойно в това да убиеш нещо, което не знае, че е живо.

Отражението на пламъка заиграва по повърхността на кубчето за част от секундата, после то изведнъж светва като коледна елха. По повърхността му проблясват символи. То започва да ни бърбори – безсмислено скърцане и стържене на езика на Роб. Техният език.

Мисля си, че става интересно. Значи това нещо изобщо не е предназначено за директен контакт с хора. В противен случай щеше да ни залива с пропаганда на английски – като всички други културноосъзнати работи, които се опитват да спечелят човешките ни сърца и умове.

Какво е това нещо?

Каквото и да е, то отчаяно се опитва да си говори с нас.

Имаме достатъчно опит, за да не се опитваме да го разберем. Във всяко стържене и скърцане на езика на Роб е закодиран цял речник от информация. Освен това ние чуваме само малка част от звуковете честоти, на които се ослушва Роб.

– О, татко! Може ли да си го вземем? Моля те, моля те! – усмихва се Чера.

Загасям пламъка на огнехвъргачката с ръкавицата си.

– Да го закараме вкъщи – казвам аз и отрядът се раздвижва.

Закачаме кубчето на екзоскелета на Лео и го понасяме обратно към предния команден пост. За всеки случай включвам електромагнитен щит около палатката на сто метра от поста. Роботите са непредвидими. Никога не знаеш кога Роб ще иска да си направи купон. Телената мрежа върху палатката блокира комуникацията с мислещите машини, които могат да минат оттам и да поканят моето кубче да си поиграят.

Така най-сетне оставаме сами.

Нещото продължава да повтаря едно изречение и един символ. Проверявам ги в един полеви преводач, като очаквам някакви безсмислици. Вместо това откривам нещо полезно: роботът ми казва, че не му е позволено да се остави да умре независимо при какви обстоятелства – дори да го заловят.

Значи е важен. И му се говори.

Оставам в палатката с нещото цяла нощ. Езикът на Роб не ми говори нищо, но кубчето ми показва образи и звуци. Понякога гледам разпити на човешки затворници. Има и няколко записани разговора на хора, които си мислят, че говорят с други хора. Но най-често са разговори, записани тайно от разстояние. Мъже, които си описват войната един на друг. Всичко е придружено с проверка на фактите и с детектори на лъжата от мислещите машини, както и съотнесени данни от сателитни снимки и програми за разпознаване на обекти, тълкуване на емоции, жестове и форми на речта.

Кубчето е натъпкано с информация – вкаменен мозък, който е изсмукал цели човешки животи и ги е концентрирал в себе си, напластени плътно един върху друг.

В някакъв момент през нощта осъзнавам, че гледам подробната история на бунта на роботите.

Това е проклетата черна кутия на цялата война.

Някои от лицата в кубчето са ми познати. Аз и някои от моите приятели. *И ние сме там.* Големият Роб е държал натиснато копчето за запис през цялото време до самия край. Но вътре има и десетки други хора. И деца. Има хора от целия свят. Войници и цивилни. Не всички са оцелели или дори са спечелили сраженията си, но всички са се сражавали. Всички са се сражавали толкова яростно, че са накарали Роб да внимава и да си води бележки.

Човешките същества, които са записани в данните, независимо дали са оцелели или не, са класифицирани от машините в една група.

Герои.

Проклетите машини са ни познавали и са ни обичали дори когато са разкъсвали нашата цивилизация на парчета.

Оставям кубчето в защитената палатка в продължение на цяла седмица. Моят отряд прочиства останалата част от разузнавателно поле „Рагнорак“, без да даде жертви. После всички се напиват. На следващия ден започваме да си събираме багажа, а аз все още не мога да се насиля да се върна и отново да се изправа срещу записаните истории.

Не мога да спя.

На никого не бива да се налага да вижда онова, което видяхме ние. А сега то е в палатката – като филм на ужасите, който е толкова извратен, че може да накара хората да полудеят. Не мога да спя, защото знам, че всяко едно от бездушните чудовища, с които съм се сражавал, ме чака там – живо, невредимо и записано в ярък триизмерен формат.

Чудовищата искат да говорят и да споделят какво се е случило. Искат да запомня всичко и да го запиша.

Но аз не съм сигурен, че някой ще иска да помни. Мисля си, че може би ще бъде най-добре, ако нашите деца никога не разберат какво се е наложило да направим, за да оцелеем. Не искам да влизам в страната на спомените,

хванат ръка за ръка с убийците. Пък и кой съм аз, за да взема решение от името на цялото човечество?

Спомените избледняват, но думите остават.

Така че не влизам в защитената палатка. И не спя. И преди да се усетя, моят отряд вече се приготвя за последната си нощ на бойното поле. Утре сутринта потегляме обратно към къщи – или към мястото, което ще направим следващия си дом.

Петима от нас седят около огъня в прочистената зона. За пръв път не се притесняваме за топлинни следи, сателитно наблюдение или тихото потропване на краката на разузнавачите. Не, вместо това се бъзикаме. А бъзиците са специалност *нумеро уно* на отряда на Умника, веднага след убиването на роботи.

Аз мълча, но те са си спечелили правото да се бъзикат. Така че само се усмихвам широко, докато отрядът пуска шегите и се изхвърля с хвалби. Разказват за всички купони, които са си правили с Роб. И за онзи път, когато Тайбириъс обезвреди два ампутатора, големи колкото пощенски кутии, и ги завърза за ботушите си. Проклетите малки копеленца по някаква случайност го забиха право в една ограда от бодлива тел. Останаха му адски впечатляващи белези по лицето.

Когато огънят утихва, шегите отстъпват място на посериозни теми. И най-сетне Карл отваря дума за сержант Джак – командир на отряда преди мен. Инженерът говори с голямо уважение и аз отново се потапям в историята на Джак, макар че бях там.

Дявол да го вземе, все пак това беше денят, в който получих повишение.

Но докато Карл продължава да разказва, аз се изгубвам в думите му. Джак ми липсва и съжалявам за случилото се с него. Отново виждам ухиленото му лице в съзнанието си – макар и само за минута.

Казано накратко, Джак Уолъс вече не е сред нас, защото отиде да потанцува не с друг, а с Големия Роб. Джак получи покана и се отзова. Засега не мога да кажа нищо повече.

И по тази причина една седмица след края на войната аз седя с кръстосани крака пред този оцелял Роб, който пръска холограми по целия под, и записвам всичко, което виждам и чувам. Всъщност най-много искам да се прибера у дома, да се наям както трябва и да се опитам отново да се почувствам човешки. Но животът на героите от войната преминава пред очите ми като някакво дяволско дежавю.

Не съм искал това и не искам да го правя, но дълбоко в себе си знам, че някой трябва да разкаже техните истории. Да разкаже за бунта на роботите отначало докрай. Да обясни как и защо започна всичко и как свърши. Как ни атакуваха роботите и как ние еволюирахме, за да се преборим с тях. Как страда човечеството – боже, как страдахме. Но и как отвърнахме на удара. И как в последните дни подгонихме дори Големия Роб.

Хората трябва да знаят, че в началото врагът приличаше на обикновените неща от всекидневието: коли, сгради, телефони. По-късно, когато започнаха да се проектират сами, Роб и армията му изглеждаха познати, но разкривени – като хора и животни от някаква друга вселена, построени от някакъв друг бог.

Машините ни атакуваха във всекидневния ни живот и в сънищата и кошмарите ни. Но ние успяхме да ги разберем. Оцеляващите хора мислеха бързо, учеха се и се адаптираха. За повечето от нас беше твърде късно, но все пак успяхме. Сраженията ни бяха индивидуални, хаотични и най-често забравени. Милиони герои по цялото земно кълбо загинаха сами и безименни, а свидетели бяха само безжизнените автомати. Може би никога няма да разберем цялата истина, но няколко щастливци са били наблюдавани.

И някой трябва да разкаже техните истории.

Ето ги. Всички данни, събрани от ледена шахта R5-12, пробита от главния изкуствен интелект Архос – господаря на машините, който стоеше зад бунта на роботите. Останалата част от човечеството е заета да продължи и да по-

строи живота наново. Но аз ще открадна няколко мига, за да запечатам историята ни в думи. Не знам защо и дори дали има някакъв смисъл, но някой трябва да го направи.

Тук, в Аляска, на дъното на една дълбока тъмна яма роботите се издадоха, че се гордеят с човечеството. Тук скриха своя запис за една разнородна група от оцеляващи, които водиха своите лични битки – големи и малки. Роботите ни отдадоха дължимото уважение, като проучиха първоначалните ни реакции и узряването на нашите техники за водене на война – чак до момента, в който направихме всичко възможно да ги изтрием от лицето на Земята.

Следва моят превод на архивите на героите.

Информацията, предадена с тези думи, е нищо в сравнение с океана от сведения, заключени в кубчето. Това, което ще споделя с вас, са просто символи на белия лист. Няма да има нито видео, нито аудио, нито подробните физически данни и предварителни анализи на причините нещата да се случат точно така, на всички други възможни начини да се случат и на онова, което изобщо не биваше да се случва.

Аз мога да ви дам само думи. Нищо по-сложно. Ще трябва да ви стигне.

Няма значение къде ще попаднете на тази хроника. Няма значение дали ще я четете след една година или след сто години. В края ѝ вие ще разберете, че човечеството отнесе огъня на познанието в ужасния мрак на непознатото, до самия рѳб на унищожението. И се върнахме обратно с него.

И ще разберете, че станахме по-добри, след като се сражавахме в тази война.

КормаК Уолъс, по прякор „Умника“

Военна идентификация: Армия на Грей Хорс 217

Човешка идентификация на ретината: 44V11902

Разузнавателно поле „Рагнорак“, Аляска

Шахта R5-12